

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึกและประสบการณ์ระหว่างผู้ใช้ภาษา ทำให้มีการเชื่อมโยงทางด้านความรู้ ความคิด วิชาการ และความเข้าใจอันดีต่อกัน

ประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างมีภาษาของตนและใช้กันในประเทศนั้น ๆ เช่นเดียวกับประเทศไทยซึ่งมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม จากความจำเป็นที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชาติต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในด้านการต่างประเทศ การค้า อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การศึกษา สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการคมนาคมในปัจจุบันซึ่งทำให้โลกแคบลง ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นภาษากลางที่ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารกัน ดังที่ ปราณี กุลละวณิช และ คณะ (2535:124) ให้เหตุผลถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางว่า

ในโลกปัจจุบันการติดต่อระหว่างประเทศมีมาก คนในแต่ละประเทศก็แลเห็นความสำคัญในการที่จะต้องพูดภาษาของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้ แต่การที่จะต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศทั้งหมดนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีภาษากลาง เพื่อให้สามารถติดต่อกันได้โดยทั่วไป ภาษากลางที่คนในโลกยอมรับก็คือภาษาอังกฤษ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากมีการนำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น ดาวเทียม ซึ่งจะช่วยพัฒนาระบบสื่อสารทางไกลให้ชุมชนต่าง ๆ สามารถรับข่าวสารข้อมูลได้

อย่างเท่าเทียมกัน ประชาชนมีโอกาสดูรับข่าวสารทั้งจากในประเทศ และต่างประเทศได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ทำให้คนไทยมีโอกาสดูพบเห็นและใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นด้วย

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าวมาแล้ว ภาษาอังกฤษจึงถูกกำหนดให้เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนแก่นักเรียนในทุกๆระดับ แม้ในปัจจุบันวิชาภาษาอังกฤษจะถูกกำหนดให้เป็นวิชาเลือกเสรีในหลักสูตร แต่ในความเป็นจริงแล้ว โรงเรียนต่าง ๆ ส่วนมากยังคงกำหนดให้นักเรียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และจากจุดประสงค์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะเห็นได้ว่า มีจุดประสงค์ที่สอดคล้องกัน คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ ความถนัด มีทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน รู้วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับภาษา สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของภาษาและมีนิสัยรักการอ่าน

จากจุดประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นจุดประสงค์หนึ่งที่หลักสูตรทั้งสองระดับให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบัน จากความเชื่อว่า ภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง ศัพท์ โครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษา คือ ระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย การรู้รูปแบบหน้าที่และความหมายของภาษาเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ นักเรียนต้องสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่ง สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535:107) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า

ควรสอนให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสาร ไม่ควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารนั้นต้องใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น โต้แย้ง ชักจูง ขออนุญาต ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมตามสภาพสังคมด้วย เช่น การพูดแสดงการโต้แย้งนั้น ลักษณะคำพูดมิใช่เพียงเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์และความในใจเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงผู้ฟังด้วย การโต้แย้งกับเพื่อนอาจจะใช้คำพูดง่าย ๆ ตรง ๆ ได้มากกว่ากับหัวหน้างาน เป็นต้น

เบรนแดน เจ แครร์รอล (Brendan J. Carrol, 1980:7) ได้สนับสนุนถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า "เกณฑ์สูงสุดที่ควรนำมาใช้วัดความสามารถ

ทางภาษาก็คือ ความสำเร็จในการสื่อความหมายนั่นเอง"

นอกจากนี้ ซี คริปเปอร์ และ เฮซ จี วิดโดว์สัน (C. Crigger and H. G. Widdowson, 1975:15) ให้ความเห็นไว้ว่า การที่จะกล่าวได้ว่าผู้ใดผู้หนึ่งเรียนรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งแล้ว ก็ต่อเมื่อผู้นั้นได้เรียนรู้กฎการใช้ภาษา (Rules of use) มากเท่า ๆ กับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของระบบทางภาษาศาสตร์ (Rules of formal linguistic system) และผู้นั้นต้องสามารถใช้ความรู้ทางภาษาหรือไวยากรณ์ในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องทราบว่า จะใช้ภาษาแบบใดในสถานการณ์ใด จะต้องสามารถปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลที่กำลังพูดด้วย จะต้องทราบว่า จะพูดเมื่อใดหรือไม่พูดเมื่อใด จะต้องใช้ท่าทางอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่พูด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือวัฒนธรรมในสังคมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เนสซ่า วูล์ฟสัน (Nessa Wolfson, 1983:61) ที่กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า นอกจากต้องมีความรู้ด้านโครงสร้างและศัพท์แล้ว ยังต้องรู้เกี่ยวกับกฎการพูด (Rules of speaking) ด้วย คือ รู้ว่าเมื่อใดควรจะเริ่มการสนทนา ควรจะสนทนาเรื่องอะไร ในสถานการณ์อย่างไร จะใช้คำแทนตนเองและผู้อื่นอย่างไร รู้จักใช้วาจาพฤติกรรม (Speech acts) แบบต่าง ๆ เช่น การทักทาย การกล่าวชมเชย การขอโทษ การเชื้อเชิญ ฯลฯ รวมทั้งสามารถโต้ตอบได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความรู้และความเข้าใจในพฤติกรรมการใช้ภาษาที่เหมาะสมนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้เรียนภาษาที่ต้องการสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จอห์น บลันเดล โจนาธาน ฮิกเกนส์ และ นิเกล มิดเดิลมิส (Jon Blundell, Jonathan Higgins and Nigel Middlemiss, 1986:viii) ได้เน้นความสำคัญของความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมว่า สามารถช่วยให้บุคคลติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในทางตรงกันข้าม ถ้าใช้ภาษาไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดผลเสียขึ้น ตัวอย่างเช่น ในที่ประชุมอย่างเป็นทางการแห่งหนึ่ง ประธานบริษัทบอกให้นายโจนส์รายงานผลงานในแผนกที่รับผิดชอบในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา นายโจนส์ตอบรับว่า "Yeah, sure." ซึ่งเป็นการตอบแบบไม่เป็นทางการ อาจทำให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อนายโจนส์ได้

อัจฉรา วงศ์โสธร (ม.ป.ป.:128) ได้สรุปถึงการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า มิได้อาศัยความรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อการใช้ภาษาประกอบกัน

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น นอกจากต้องมีความรู้ด้านโครงสร้างและศัพท์แล้ว ความรู้ด้านกฎการใช้ภาษา (Rules of use) นับเป็นสิ่งจำเป็น

มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาให้สามารถใช้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์นั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าการเรียนรู้การใช้กฎไวยากรณ์

สำหรับความรู้เกี่ยวกับกฎการพูดนั้น เนสซ่า วูฟสัน (Nessa Wolfson, 1983:60) อธิบายว่า เป็นความรู้เกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้ภาษากับบุคคลต่าง ๆ รวมถึงเรื่องที่พูดและสถานการณ์ ซึ่งวูฟสันได้กล่าวถึงกฎการพูดนี้ว่าประกอบด้วย ระบบการเรียกขานคู่สนทนา (Address-systems) กลวิธีในการแลกเปลี่ยนการแก้ไขและการมีปฏิสัมพันธ์ (Remedial interchanges and interactional strategies) และวาทะพฤติกรรม (Speech acts)

จอห์น อาร์ เซอร์ล (John R. Searle, 1969:16) ให้เหตุผลถึงความสำคัญของวาทะพฤติกรรมที่จำเป็นต้องเรียนรู้ว่า ภาษาในการสื่อสารทั้งหมดนั้นจะมีพฤติกรรมทางภาษา (Linguistic acts) ประเด็นหลักของการสื่อสารด้วยภาษาไม่ใช่เรื่องของสัญลักษณ์ คำหรือประโยค แต่เป็นผลผลิตของการใช้สัญลักษณ์ คำ หรือประโยคในการแสดงถึงวาทะพฤติกรรม นั่นคือ วาทะพฤติกรรมเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของการสื่อสารด้วยภาษา

เดล ไฮม์ส์ (Dell Hymes, 1974:51-53) กล่าวถึงวาทะพฤติกรรมว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของการใช้คำพูด ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีการใช้คำพูด เช่น การกล่าวรายงาน การให้คำแนะนำ การขอโทษ เป็นต้น และวาทะพฤติกรรมนี้สามารถเกิดในเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ (Speech event and speech situation) ได้ เช่น วาทะพฤติกรรมการพูดเรื่องตลก (A joke) ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์การสนทนาหนึ่ง ในสถานการณ์ที่เป็นงานเลี้ยง นอกจากนี้วาทะพฤติกรรมชนิดเดียวกันนี้จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานการณ์ เช่น การพูดเรื่องตลกจะใช้คำพูดที่สั้นขึ้นเมื่อใช้ในเหตุการณ์ที่เป็นการบรรยายหรือการแนะนำอย่างเป็นทางการ

จอห์น ลีออนส์ (John Lyons, 1981:175) ได้สรุปถึงทฤษฎีวาทะพฤติกรรมว่าเป็นทฤษฎีของการใช้ภาษาในสังคม กล่าวคือ เป็นการใช้คำพูดเพื่อสื่อถึงการกระทำ ภาษาได้กรอบของรูปแบบและชนบประเพณีทางสังคม

เอลิธต์ ออลสแตน และ แอนดรูว์ ดี โคเฮน (Elite Olshtain and Andrew D. Cohen, 1983:18-19) กล่าวถึง ผู้ที่ต้องการเรียนรู้ถึงกฎการใช้ภาษาที่เหมาะสมว่า การศึกษาเกี่ยวกับวาทะพฤติกรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจ และมีมุมมองใหม่ในด้านรูปแบบภาษาและบริบททางสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาทฤษฎีวาทะพฤติกรรมทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นในสิ่งที่

ผู้พูดจำเป็นต้องรู้ เพื่อจะได้พูดออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์สื่อสารนั้น ๆ นอกจากนี้ อีลิตต์ ออลสแตน และ โชชานา บลัม-คัลคา (Elite Olshtain and Shoshana Blum-Kulka, 1985A:17) กล่าวถึงวาทะพฤติกรรมว่าเป็นส่วนที่จำเป็นต่อการใช้ภาษา ซึ่งการกล่าววาทะพฤติกรรมที่ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องกระทำในบริบทที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่สนทนาด้วย และตัวแปรทางสังคมต่าง ๆ

ริชาร์ด คัมบลิว ชมิคท์ และ แจค ซี ริชาร์ดส์ (Richard W. Schmidt and Jack C. Richards, 1985:115) กล่าวถึงบทบาทของวาทะพฤติกรรมในการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า สามารถทำให้เกิดความเข้าใจที่ต่อการรับรู้เกี่ยวกับภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ

จริธา พานิชนง (2532:15) ได้ให้ความสำคัญต่อวาทะพฤติกรรมในฐานะที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้เกิดการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม นอกจากนี้ เกษณี มณีรัตน์ (2535:31) กล่าวถึงความสำคัญของวาทะพฤติกรรมว่า ทำให้ผู้ฟังได้ทราบข้อมูลในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก รวมทั้งความรู้สึกริเริ่มคิดและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งวาทะพฤติกรรมดังกล่าวสามารถที่จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ ความหมาย และความเข้าใจ จากความหมายของคำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้เป็นอย่างดีและชัดเจน

จะเห็นได้ว่าวาทะพฤติกรรมซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยผ่านคำพูดนี้ มีความสำคัญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ทางสังคม และจากความจริงที่ว่า ภาษาแต่ละภาษาย่อมแตกต่างกันไม่มากนักใน ด้านรูปแบบของภาษาและบรรทัดฐานของสังคม อันทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป ดังที่ไวโลวรณ ชนิษฐานันท์ (2533:101)กล่าวว่า

ในแต่ละสังคมและแต่ละภาษามีวาทะพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ คำพูดบางอย่างเท่ากับการกระทำบางอย่าง ซึ่งการพูดทำนองเดียวกันอาจไม่เท่ากับการกระทำในอีกสังคมหนึ่งหรือในอีกภาษาหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนั้น การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม หรือความไม่เข้าใจจุดประสงค์ของผู้พูดอาจทำให้ผู้เรียนภาษาไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารได้

คำกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ ปาวิณี นวรัตน์ (Pavinee Navarat, 1990:44) กล่าวว่า "ในสังคมที่มีวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน ย่อมมีวาทะพฤติกรรมต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ"

เจนนี่ โทมัส (Jenny Thomas, 1983:96-99) กล่าวถึงความล้มเหลวในการใช้ภาษา (Pragmatic failure) อันเกิดจากความไม่สามารถที่จะเข้าใจจุดประสงค์ของคู่สนทนาว่าเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญมากสำหรับผู้เรียนภาษา ในขณะที่ข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์อาจมีผลแค่ทำให้รู้ว่า ผู้พูดไม่ใช่ผู้ใช้ภาษาได้ดีเท่านั้น นอกจากนี้ เจนนี่ โทมัส ยังได้แบ่งข้อผิดพลาดทางการใช้ภาษาเป็น 2 ประเภท คือ ข้อผิดพลาดทางการใช้ภาษา (Pragmalinguistic error) ซึ่งเกิดจากโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการถ้อยแถลงทางการใช้ภาษาจากภาษาที่หนึ่งไปสู่ภาษาที่สอง ดังตัวอย่างการสนทนาระหว่างผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษาอังกฤษ (A) กับชาวรัสเซียที่เรียนภาษาอังกฤษ (B)

A : Would you like to read?

B : No, I would not.

แทนที่ชาวรัสเซียจะตีความประโยคของ A เป็นประโยคขอร้องแบบสุภาพเพื่อให้กระทำบางอย่างและควรตอบว่า "Of course, sure." เขากลับตีความว่าเป็นคำถามถึงความชอบในการอ่านซึ่งในสายตาของผู้พูดเจ้าของภาษาแล้ว คำตอบนี้อาจทำให้เขารู้สึกว่า ไม่สุภาพหรือไม่ให้ความร่วมมือ

ข้อผิดพลาดทางการใช้ภาษาอีกประเภทหนึ่ง คือ ความล้มเหลวในการใช้ภาษาทางสังคม (Sociopragmatic failure) ซึ่งหมายถึง ความไม่สามารถใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เจนนี่ โทมัส ระบุว่า ข้อผิดพลาดนี้เกิดจากการรับรู้ที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมของการใช้ภาษาที่เหมาะสม

นอกจากนี้ บรูซ เฟรเซอร์ เอลเลน รินเทล และ โจเอล วอลเตอร์ส (Bruce Fraser, Ellen Rintell and Joel Walters, 1980:75) กล่าวถึงสิ่งที่ผู้เรียนภาษาที่สองต้องตระหนัก คือ การเรียนภาษานั้นไม่ใช่แค่เสียง ศัพท์ และไวยากรณ์เท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ทางสังคมด้วย

วิเวียน เจ คูก (Vivian J. Cook, 1985:177) กล่าวถึงสถานการณ์ทางสังคมว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษา กล่าวคือ ในการสนทนาควรใช้หัวข้ออะไร ควรใช้หน้าที่ทางภาษาแบบใด และใช้อย่างไร

ดังนั้น สถานการณ์ทางสังคมจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และเป็นตัวกำหนดการใช้วาทะพฤติกรรมในรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับวาทะพฤติกรรมการในประเทศไทยนั้นยังไม่มีการศึกษาโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษโดยรวม ทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูสอนภาษาอังกฤษมีความสนใจที่จะศึกษาว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษมาพอสมควรที่จะสามารถบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะมีความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการภาษาอังกฤษได้เหมาะสมเพียงใด เหตุที่ศึกษาเฉพาะนักเรียนในเขตการศึกษา 4 ก็เพราะเขตนี้ประกอบด้วยจังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และระนอง อันเป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวสูง เพราะมีชายฝั่งทะเลและเกาะต่าง ๆ ที่สวยงาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นักเรียนจึงมีโอกาสดูพบปะกับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ และมีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารกันมาก ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน โดยเน้นความสำคัญของการใช้วาทะพฤติกรรมการที่เหมาะสมให้มากขึ้น อันเป็นการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาความเข้าใจและความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการภาษาอังกฤษด้านการทักทาย การแนะนำ การขอบคุณ และการกล่าวลา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4
2. วาทะพฤติกรรมการที่ใช้ในการวิจัย มี 4 หัวเรื่อง คือ
 - 2.1 การทักทาย (Greeting)

- 2.2 การแนะนำ (Suggesting)
- 2.3 การขอบคุณ (Thanking)
- 2.4 การกล่าวลา (Leave-taking)
3. สถานการณ์ในการใช้ภาษาที่ใช้ในการวิจัย มี 3 สถานการณ์ดังนี้ คือ
 - 3.1 สถานการณ์ที่เป็นทางการ
 - 3.2 สถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ
 - 3.3 สถานการณ์ที่เป็นกลาง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. วาตะพดติกรรม หมายถึง การกระทำที่เกิดจากการใช้คำพูดเพื่อบ่งบอกวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหน้าที่ทางภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม และเป็นที่ยอมรับ
2. ความสามารถในการใช้วาตะพดติกรรมภาษาอังกฤษ หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการใช้หน้าที่ทางภาษาอังกฤษในรูปแบบทางภาษาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมเพื่อบ่งบอกวัตถุประสงค์ในการสื่อสารใน 4 หัวเรื่อง คือ การทักทาย การแนะนำ การขอบคุณ และการกล่าวลา
 - 2.1 หน้าที่ทางภาษา หมายถึง จุดมุ่งหมายในการใช้ภาษา ในที่นี้ประกอบด้วย
 - 2.1.1 การทักทาย หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดมีความยินดีที่ได้พบกัน
 - 2.1.2 การแนะนำ หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง
 - 2.1.3 การขอบคุณ หมายถึง การใช้คำพูดแสดงถึงความรู้สึกซาบซึ้งซึ่งผู้พูดต้องการสื่อไปถึงผู้ฟัง
 - 2.1.4 การกล่าวลา หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดกำลังจะแยกจากไป
 - 2.2 รูปแบบทางภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย

- 2.2.1 ภาษาที่มีลักษณะเป็นทางการ หมายถึง ภาษาที่ใช้ระหว่างผู้รับและส่งสารที่มีระเบียบแบบแผนถูกต้อง มีความเป็นกันเองน้อย ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ
- 2.2.2 ภาษาที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ หมายถึง ภาษาที่ใช้ระหว่างผู้รับและส่งสารอย่างไม่เป็นทางการ ผู้ใช้จะไม่ระมัดระวังในเรื่องความถูกต้องของภาษามากนัก
- 2.2.3 ภาษาที่มีลักษณะเป็นกลาง หมายถึง ภาษาที่ใช้ระหว่างผู้รับสารและส่งสารที่ใช้ได้ทุกโอกาส ไม่ว่าความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สนทนาจะเป็นลักษณะใด จะใช้เมื่อไร หรือในสถานการณ์ใด

ความสามารถในการใช้วาทีพดติกรรมภาษาอังกฤษนี้ ได้จากคะแนนการทำแบบสอบความสามารถในการใช้วาทีพดติกรรมภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งระดับความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานการวัดผลของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535:5) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

<u>ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ</u>	<u>ความหมาย</u>
80 - 100	ดีมาก
70 - 79	ดี
60 - 69	ปานกลาง
50 - 59	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0 - 49	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4
4. เขตการศึกษา 4 หมายถึง พื้นที่ที่รวมหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานการศึกษาซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัด คือ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และระนอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาอังกฤษในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยฝึกให้นักเรียนสามารถใช้วาทะพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูภาษาอังกฤษได้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเน้นความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมต่อไป
3. เป็นแนวทางแก่ผู้จัดทำแบบเรียนภาษาอังกฤษ ในการเลือกปรับปรุงเนื้อหาโดยเน้นความสำคัญของการใช้วาทะพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. เป็นแนวทางแก่นักศึกษาและผู้สนใจจะได้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย